

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 704/2021-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Michal Krutek, s. r. o., Hlavná 11, Trnava, proti postupu Okresného súdu Galanta v konaní sp. zn. 8C/4/2016 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Galanta v konaní sp. zn. 8C/4/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Galanta **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 8C/4/2016 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Galanta **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Galanta **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnenému zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

okresného súdu. Okrem toho sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a aby mu priznal finančné zadosťučinenie 3 000 eur.

II.

2. Okresný súd platobným rozkazom z 24. marca 2016 uložil sťažovateľovi ako žalovanému zaplatiť žalobcovi [REDAKOVANÉ] eur s príslušenstvom. Sťažovateľ podal proti platobnému rozkazu odpor. Súď nariadil pojednávania na 13. október 2016 a 14. marec 2017. Uznesením zo 6. júna 2017 okresný súď zamietol návrh sťažovateľa na zrušenie neodkladného opatrenia, ktorým mu bolo zakázané nakladať s jeho nehnuteľnosťou. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu odvolanie, spis bol 19. septembra 2017 predložený krajskému súďu, ktorý vrátil spis okresnému súďu 13. novembra 2017. Tretie pojednávanie sa konalo 15. mája 2018 a bolo odročené na vyhlásenie rozsudku 14. júna 2018. Proti rozsudku z tohto dňa podal sťažovateľ odvolanie, na ktoré bol rozsudok okresného súďu uznesením krajského súďu z 11. novembra 2019 zrušený.

3. Okresný súď v priebehu roka 2020 nenariadil žiadne pojednávanie. Dňa 25. februára 2020 žiadal kataster o zaslanie kópie kúpnej zmluvy, no spolu s predložením kópie bol upozornený, že originál zmluvy aj s celým spisom už bol predložený. Súď zároveň opakovanými výzvami žiadal notára o predloženie overovacej knihy a následne požiadal o stanovisko ministerstvo spravodlivosti. Zároveň zisťoval pobyt svedka. Sťažovateľ 9. marca 2021 súďu oznámil, že overovacia kniha nie je v konaní potrebná, pretože skutočnosť podpisu nie je medzi stranami sporná.

4. Sťažovateľ 10. augusta 2020 podal sťažnosť predsedovi okresného súďu, ktorý ju vyhodnotil ako nedôvodnú, poukázal na karanténne opatrenia, ako aj na potrebu zabezpečiť všetky podklady na rozhodnutie. Prvé pojednávanie po rozhodnutí krajského súďu sa konalo 13. júla 2021, no kvôli vypočutiu svedka bolo odročené na neurčito. Sťažovateľ podal nasledujúci deň predsedovi okresného súďu ďalšiu sťažnosť na prietahy v konaní, v ktorej namietal odročenie pojednávania s tým, že pokiaľ sa prítomnosť svedka nedarí zabezpečiť, má súď podľa § 198 ods. 3 Civilného sporového poriadku návrh na výsluch svedka zamietnuť. Sťažnosť predseda vyhodnotil ako nedôvodnú, nevytlúčil však, že pri zabezpečení svedka k prietahom môže dôjsť. Okrem toho sťažovateľ podal 2. augusta 2021 návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, čomu bolo uznesením z 13. októbra 2021 vyhovené, no žalobca sa odvolal a vec bola predložená krajskému súďu.

III.

5. Sťažovateľ poukazuje na to, že vec nie je skutkovo a ani právne zložitá, v konaní sa neobjavili žiadne nové dôkazy, a preto konanie trvá neúmerne dlho. Tiež uviedol, že z dôvodu prebiehajúceho konania bolo nariadené neodkladné opatrenie zákazu nakladania s jeho nehnuteľnosťou, v dôsledku ktorého nemôže s nehnuteľnosťou disponovať a usporiadať si svoje pomery.

6. Okresný súď sa k sťažnosti vyjadril tak, že vo veci koná a postupuje v súlade s právnym názorom krajského súďu, ktorým bolo uložené okresnému súďu vykonať ďalšie dokazovanie. Z dôvodu, že nejde o vec, na ktorú sa vzťahujú výnimky stanovené pre pojednávanie v prípade vyhláseného núdzového stavu, je vec podľa názoru okresného súďu vybavovaná v primeraných lehotách.

7. Sťažovateľ uviedol, že v ústavnej sťažnosti netvrdí, že okresný súď nevykonáva žiadne úkony, ale namieta nehospodárnosť, neefektívnosť a nadbytočnosť úkonov súďu, ktoré sú pre spor

nepodstatné, keď súd predovšetkým doručuje stranám ich vyjadrenia, žiada od rôznych orgánov predloženie správ a snaží sa zabezpečiť svedka, ktorého výpoveď nie je nevyhnutná.

IV.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

9. Rozhodovanie o žalobách o zaplatenie patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Nemožno dospieť k tomu, že by okresný súd riešil zložité skutkové a právne otázky. V správaní sťažovateľa neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania. Význam sporu pre sťažovateľa vyplynul z toho, že bola proti nemu podaná žaloba o zaplatenie pomerne vysokej čiastky a neodkladným opatrením mu bolo zakázané nakladať s jeho nehnuteľnosťou. Konanie ovplyvňuje a významne môže ovplyvniť majetkovú sféru sťažovateľa.

10. Napadnuté konanie trvá takmer šesť rokov, pričom okresný súd už vo veci rozhodol rozsudkom z júna 2018, teda po viac ako dvoch rokoch od začatia sporu, a to napriek tomu, že vec si nevyžadovala osobitne rozsiahle dokazovanie. K predĺženiu konania v tomto období čiastočne prispelo to, že spis musel byť s odvolaním proti procesnému rozhodnutiu o neodkladnom opatrení predložený krajskému súdu, čo viedlo k výraznému časovému odstupu medzi pojednávaním v marci 2017 a v máji 2018. I keď tento postup okresného súdu nebol optimálny, nie je dôvod, aby len z týchto okolností bol vyvodený záver o porušení základných práv sťažovateľa. Rozhodujúcim spôsobom k predĺženiu konania prispelo zrušenie rozsudku okresného súdu a následný postup okresného súdu, ktorý sa prejavil tak, že bez bližšieho ospravedlniteľného dôvodu došlo k nariadeniu pojednávania až na júl 2021, teda po uplynutí viac ako roka a pol od vrátenia spisu krajským súdom. V priebehu celého roka 2020 vo veci nebolo nariadené pojednávanie, pričom túto nečinnosť okresného súdu nemožno rozumne zdôvodniť ani jednoduchými, pojednávanie pripravujúcimi úkonmi súdu. To platí o to viac, že ani takto dlho pripravované pojednávanie nevedlo k rozhodnutiu vo veci samej. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na prejednanie veci v primeranej lehote.

11. Vzhľadom na to, že v spore nie je právoplatne rozhodnuté, bolo okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

12. Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 3 000 eur. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľa bola nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu. S prihliadnutím na doterajšiu

celkovú dĺžku konania, správanie sťažovateľa, význam sporu pre sťažovateľa a postup súdu, ktorý sa prejavil tak, že jeho postup prispel k predĺženiu konania o najmenej dva roky, bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 1 000 eur s tým, že vo zvyšnej časti návrhu nebolo vyhovené.

13. Nebol dôvod sťažnosti vyhovieť vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. A to nielen preto, že ústavnej sťažnosti vo vzťahu k tomuto základnému právu chýbalo akékoľvek bližšie zdôvodnenie, ale aj preto, že intenzita zistených prietahov nevedie k takému stavu, ktorý by bolo možné posúdiť ako celkové odmietnutie prístupu k spravodlivosti postupom okresného súdu.

V.

14. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 460,90 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľ má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 181,17 eur), čo je spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,87 eur) 384,08 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 76,82 eur. Nebol dôvod na to, aby bola sťažovateľovi priznaná náhrada trov právneho zastúpenia za jeho ďalší úkon právnej služby spočívajúci vo vyjadrení k vyjadreniu okresného súdu, keďže toto vyjadrenie neobsahovalo žiadnu ďalšiu osobitne relevantnú argumentáciu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2022

Peter Straka
predseda senátu